

مهنفا لهناو زماندا

نووسینی: نارام کاکھی فلاح

چ شتیک وای له من کرد بهدوای رووبه‌ری مهنفادا بگه‌ریم لهناو زماندا؟ من له ههموو شوینیک که دهسه‌لات تیایدا جیگیریت، مهنفا ده‌بینم. فوکۆ ده‌لی: دهسه‌لات له ههموو شوینیی هه‌یه، به‌لام ئایا ئهم دهسه‌لاته چۆن لهناو زماندا به‌رجه‌سته ده‌بیت؟ ئهو حوکمانه چین که دهیکات؟ ئهو هیزانه کامانه که به‌کاریان ده‌هینیت؟ که دهسه‌لات هه‌بوو، مهنفا دروست ده‌بیت. که مهنفاش هه‌بوو، مروؤفی مهنفی هه‌یه. که ئهمه‌ش هه‌بوو جوړیک له یاخی بوون سه‌ره‌لده‌دات و لیره‌وه باسی شیوه‌یه که له شوړش ده‌که‌م لهناو زماندا. به‌لام ئایا چ جوړه شوړشیک لهناو زماندا هه‌یه؟ به‌لام پیش ئه‌وه‌ی بچمه ناو ئاسته جیاوازه‌کانی ئهم نووسینه‌وه، ده‌بی من خۆم روونبکه‌مه‌وه و پیناسه‌یه‌کم هه‌بیت بۆ زمان و له‌ویشه‌وه بۆ دهسه‌لاتی ناو زمان و مهنفاکه‌ی.

ئیمبیرتۆ ئیکۆ ده‌لی که زمان «به‌ره‌میکی کۆمه‌لایه‌تییه». به‌لام ئهم پیناسه‌یه هه‌چ شتیک کۆنکریت به‌ ئیمه نالیت، چونکه زۆر دیارده‌ی کۆمه‌لایه‌تی وه‌ک پیناسه به‌ره‌میکی کۆمه‌لایه‌تین و له‌م باره‌یه‌وه زمان ته‌نها دیارده‌یه‌ک ده‌بیت له‌و دیاردانه. به‌لام ئهمه به‌و مانایه نییه که زمان به‌ره‌میکی کۆمه‌لایه‌تی نه‌بیت، بیگومان وایه. به‌لام چۆن وایه؟ ئایا زمان چۆن ده‌بیت به‌ره‌میکی کۆمه‌لایه‌تی؟ که دوا‌جاریش بووه ئه‌وه، چ سیما و چ ده‌مامکیک ده‌پۆشی و ئهو یاریانه‌ش چین که دهیکات؟ یان راستتر بلیم پیی ده‌کریت؟ ئیتر هه‌ر لیره‌وه من زیاتر خۆم ئاشکرا ده‌که‌م و گومانیک دروسته‌که‌م و به‌و رسته‌یه‌ی که ده‌لیم پیی ده‌کریت، بروای ته‌واوم به‌وه‌یه که

زمان خوئی فاشیست نییه وهک بارت دهلی، به لکو به کارهینانی فاشیستانهیه. بارت لهه بارهیه وه دهلی که: زمان به هوئی بونیادی تاییه تی خوئی وه، به ناچاری جوړیک له په یوهندی به خو نامؤبوون دروستدهکات. به مانای ئه وهی که تو که وتیه قسه کردن واته مل بو هندی سیستم و فورمی زمان که چده کهیت. بارت، ئه م دیره گرنه و پیناسه جوانه ی که بو فاشیزمی دهکات به وهی که پرتن نییه له قسه کردن، به لکو ناچارکرنه به ئاراستهیه کی دیاریکراو، دیت و به سه زماندا به کاریده هینیت، بوئه لای پلان بارت زمان فاشیسته. بیگومان راستیه کی زور له و پیناسه یهیدا هیه و دواتریش دیمه وه سه ری. به لام لیره دا که من ده لیم که زمان خوئی فاشیست نییه، به لکو به کارهینانه کی به ئاراستهیه کی دیاریکراو فاشیستانهیه. دمه وئی شوینیک تری ئه م راستیه بپشکنم. ئه گه ر وونتر قسه بکه م. تو ده توانی هزار جنیوی ناشرین له رخنه یه کدا به کاربهینیت، به رامبه ر به یه کی که تنها تاوانه کی ئه وهیه که وهکو تو بیرناکاته وه، یه کیکی تر هه زار وشه و دیری جوان و سه رسورهینه ر به کاربهینیت بو هه مان شت. بو نمونه زمان هیچ وهختی وا له نو سه ریکی گه وره ناکات راستیه کان به جنیو دهریپریت و بکه ویته ژیر کونترولی ته وای قسه کردنه وه به یه ک ئاراسته ی دیاریکراو. رهنه گه وا له یه کیکی تر بکات، ئه وه په یوهندی به فاشیستی زمانه وه نییه، به لکو په یوهندی به هیزه کانی به کارهینانه وه هیه. په یوهندی به ئاستی روشنبیری و دیدی مرؤقه وه هیه بو دنیا و دیاردهکان. په یوهندی کی ته وای به تیروانینی ئینسانه وه هیه بو ژیان، به فهنتازیای تاکه که سه وه هیه، به توانای تابیرکردن و دهسه لاتی به سه ر زماندا. به بینینی شته کان و کامیرای چاوه وه هیه و شته وهی ئه و فیلمانه ش له میشکدا.

* * * * *

به پروای من له پیش پرؤسه ی به به ره مکردنی دیارده ی زمان، دوو پرؤسه ی تر، به دوو هیزی جیاوازه وه، له دوو کاتی جیاوازا پیش پرؤسه ی

به بهر هه مکردن دهکەون و به بێ ئەوان ئەم پرۆسەیه ناگاته هیچ ئەنجامێک. یه کێک له وانه ئەو پرۆسەیهیه که زمان وهک فهنتازیایهکی کۆمه لایهتی دهستپێدهکات، له ههنگاوی دووهمدا دیته ناو پرۆسەیهکی زۆر گرنگهوه که به «پهیمانی کۆمه لایهتی» ناوی ده بهم. لیرهوه دوو پێناسه ی جیاواز که به شێوهیهکی ئالۆز و سهیر بهیه کترییهوه گریدراون، پێش پێناسه ی زمان وهک «به رهه مێکی کۆمه لایهتی» دهکەون

+ زمان فهنتازیایهکی کۆمه لایهتییه.

+ زمان پهیمانیکی کۆمه لایهتییه.

پرۆسە ی به فهنتازیاکردن پرۆسەیهکی تاکه که سییه و له دروستکردنی زماندا به شدارییهکی راسته وخۆ دهکات. به لام ئەم جوړه له فهنتازیا ی تاکه کهس، له دوا جار دیته وه ناو فهنتازیا ی کۆمه ل و ده بێته به شیک لێی. به مانای ئەوهی که کاتیک پرۆسە ی تاکه کهس ده بێته پرۆسە ی کۆ، وه زیفه ی بلاو بوونه وه و چه سپکردنی له ناو زماندا ده باته سه ر و جیگیری دهکات. ئە گه ر به زمانیکێ تر بدویم، ئەوا ده توانم بلێم که زهحمه ته زانیی میژووی وشهکان و سه ره له دانیان. بۆ نموونه وشه ی دایه، چۆن هاتووه و کێ بوو یه که مجار به خه یالیدا هات و به ده میدا هات و ئەم وشه یه ی دار شت. ئەوهی که زۆر روونه ئەوهیه، که بێگومان خۆ دایکه کان کۆنه بوونه ته وه بۆ ئەوهی ناویک بۆ خۆیان هه لبژێرن، ههروه ها هه مان شت بۆ باوکه کان. هه موو مناله کانیش که یه که م وشه یان وتووه، خۆ به یه که وه هه موویان نه یانوتووه دایه، بۆ ئەوهی وا له م وشه یه بکات که به ته واوی روون بێته وه و جیگیر بێت. بێگومان ئەم وشه یه ش خه یالی مندالیکی نییه که خالقی ئەم وشه یه بێت. هه رچه نده له سه دا نه وه دی مندالی که یه که م وشه له ده مییه وه دیته ده ره وه وشه ی دایه یان بابیه یه. ئەمه له هه موو زمانهکانی دونیاشدا هه روایه و په یوهندی ته واوی به تمۆسفیری کۆمه لایهتی و به خێوکردن و په یوهندی خیزانییه وه هه یه. له زمانی کوردیشدا ئاسانه زانیی ئەم هۆیه. خۆ دایکه کان هه ر له یه که م پۆژه وه، که مناله کانیا ن چاو ده که نه وه ئیتر پۆژی سه د جار گویت له م پستانه ده بێت: «وهی دایه به قوربان ت بێ»... «دایه له ده وری سه رت گه ری»... «ئوه بابه هاته وه»... «دایکی به مرئ، زۆر له

باوکی دهچی».

من لیږدها باسی ئه‌وه ناکه‌م که له‌که‌یه‌وه بۆنمونه به په‌نجه‌ره ده‌وتریت په‌نجه‌ره و بۆ وای پی ده‌وتریت، چونکه ئه‌م باسه په‌یوه‌ندی به میژووی له‌دایکبوونی وشه‌کانه‌وه هه‌یه، به‌لام ئه‌وه‌ی لیږدها بۆ من گرنگه ئه‌وه‌یه که له‌دایک بوونی وشه‌کان فه‌نتازیا‌یه‌کی تاکه‌که‌سی بووه و به‌په‌یمانی کۆمه‌لایه‌تیدا تیپه‌ریووه و بووته به‌ره‌مه‌ی‌کی کۆمه‌لایه‌تی و له‌ناو زماندا جیگیربووه.

* * * * *

پروژه‌ی به‌په‌یمانکردن پروژه‌یه‌کی دووردریژ و ئالۆزه. په‌گه‌کانی به‌سه‌ر زۆر شوینی جیاواز جیاوازا، له‌ناو زماندا داده‌کوئی. هیچ دیارده‌یه‌ک نابیته به‌ره‌مه‌ی‌کی کۆمه‌لایه‌تی نه‌گه‌ر له‌پیشدا به‌پروژه‌ی په‌یماندا تینه‌په‌ری. جا ئه‌و په‌یمانه، په‌یمانی چهند که‌سیک بیت که له‌ده‌وری بۆ نمونه گۆفاریک کۆده‌بنه‌وه، تا په‌یمانی گروپیکی گه‌وره‌تر و تا دوا‌جار (دوای ئیشکردنیکی زۆر بۆی) ده‌بیته په‌یمانی هه‌موو کۆمه‌ل. به‌لام ئه‌م پروژه‌یه‌یه چۆن پروده‌دات؟ تۆ چهند رۆشن‌بیریکت هه‌یه که گۆفاریک ده‌رده‌که‌ن، ئه‌م نووسه‌رانه به‌ زمانیکی جیاواز له‌ زمانی گروپیکی تر ده‌نووسن. به‌و وشانه ده‌نووسن که تاییریکی ته‌واو له‌و بابته و مهنه‌جانه ده‌کات که ئیشی پی ده‌که‌ن. لیږه‌وه زه‌حمه‌ته ناردنی وتاریک بۆ گۆفاریکی تاییته به‌و وشه و بابته و مهنه‌چه، که هه‌مان په‌هه‌ندی ئه‌و بابته و وشانه‌ی له‌خۆ نه‌گرتبیت، لیږه‌وه ده‌سه‌لاتی زمان سه‌ره‌لده‌دات. به‌لام پیش ئه‌وه‌ی بی‌مه‌ ناو باسی ده‌سه‌لات و سیناریوی ده‌سه‌لاته‌وه، ده‌مه‌وی زیاتر پروژه‌ی په‌یمان رۆن‌بکه‌مه‌وه و چهند نمونه‌یه‌کی جیاواز جیاوازی به‌ینه‌مه‌وه، تا له‌ویوه بی‌مه‌وه ناو بابته‌ی مه‌نفای ناو زمانی کوردی. وه‌ک وتم تۆ چهند رۆشن‌بیریکت هه‌یه که گۆفاریک ده‌رده‌که‌ن، ئیتر ئه‌و چهند که‌سه‌کی بن و چ گۆفاریک ده‌رده‌که‌ن، ئه‌مه‌ گرنگ نییه، چونکه ئه‌م حوکمه به‌سه‌ر زۆربه‌ی زۆری باری رۆشن‌بیریماندا و ده‌رچوونی ئه‌و

گۆڧارانەدا تا ڤادەيەكى زۆر ڤاستە. كەس گومانى لەوە نىيە، كە دەر كەوتنى مەنەهەجە تازەكان، وشەى تازە لەگەل ڧۆيدا «ئەگەر دروستيشى نەكات» ئەوا دەيەننيتە كايەو. ئەمە كاريك نىيە تۆ بتوانى بەئاسانى دژى بوووستيتەو و ڤايىگىرى. تۆ بە هيچ شىوہيەك ناتوانى بە مەنەهەجىيەت و بىر كەردنەوہى سالانى ڧەفتاكان بنووسيت و بتەويت شتېكى تازە و بابەتيانە بلېيت. ئەم قسانەى من ڤەخنە نين لە بىر كەردنەوہ و نووسىنى سالانى ڧەفتاكان و ڧەشتاكان، بەقەدەر ئەوہى ڤاستىيەكن كە ڧۆ گىلكردن لىيان زىاننېكى زۆر بە زمان و نووسىن ڧۆى دەگەيەنيت. ئاخر ئىستا كەس ناتوانيت ڧۆ شىكردنەوہى تىكستىكى ئەدەبى يان دەڧتىكى شىعەرى شاعىرىك بنووسيت كە «ڧلانى شاعىر ئەسپى ڧۆى تاوداوە لە بوارى ڧۆ نمونە دلداريدا». چونكە ئەم دېرە ڧەندە ڧەزارە كە هيچ شتېكى ڧوول بە ئىمە ناليت، بگرە زىانى گەورەشى ڧەيە. ڧەرچەندە لەكاتى ڧۆيشيدا ئەم جۆرە دېرەنە كە ڤەخنەى ئەدەبى كوردىمانى ڤر كەردبوو لە مەنفا، ئەو بايەخەى نەبوو و هيچ كەسپىكەش نەهاتوو ڧۆ نمونە بىرسيت: ئەسپى چى؟ چۆن تاوى داو؟ ئەم ئەسپەش ڤەنگى چۆنە؟ ئەمە ئەو مەنفايەيە كە من دەمەويت باسى بكم و دەرگاكانى بكمەو. ڧۆ ئىستاش زۆر گۆڧار ڧەن كە بە ڧەمان بىر كەردنەوہ دېنەڤىشەو، بەلام ڧەمان رستە دووبارە ناكەنەو بەلكو ڧۆ نمونە ڧۆ ديوانى شاعىرىك يان ڤۆمانى نووسەرىك دەنووسن كە گوايە لە ڧلانى نووسەرى وەرگرتوو يان دزى كەردوو و... ڧەند. بەلام با بىمەوە ناو زمان و بەراوردىك لەنيوان گۆڧارى گەلاوېژى سالانى سەرەتاي چلەكان و گۆڧارى ئازادى يان ئىستاي گۆڧارى ڤەھەند بكم. ڧەردوو گۆڧارەكە بە زمانى كوردىين و زۆر ڤۆشنىبىرى باشى ئىمە چ لەسەردەمى گەلاوېژدا و چ لە سەردەمى ئىستاي ڤەھەنددا لەدەورى كۆبوونەتەو. ئەگەر بەراوردىك لەنيوان زمانى ئەو دوو گۆڧارەدا بكمين، دەبينين عەرز و ئاسمانە. ئەمە ڤەخنە نىيە لە گۆڧارىكى گەورەى وەك گەلاوېژى سالانى چلەكان، بەقەدەر ئەوہى دەمەوي سەرنجتان ڧۆ ئەو ڤابكىشم كە زمانى كوردى چ ڤيشكەوتنېكى گەورەى بەخۆيەوە بينيوو. ئەمەش ڧەتا بلېى شتېكى سەروشتىيە و بەكار ڧەنانى وشەى وەكو بوئىاد، ڧاوكيشە، ڤەھەند، ڤەگەن،

پاڤه كوردن، مۆدیرنه، پۆشنگهري، چه مكا، تيؤر و فهنتازيا... هتد . دووركه وتنه وه له زمان و سهختكردي ئه و وتارانه نين يان هه ندي كه س به وه له قه له ميان ده دات كه ئه م وشانه كوردى نين و زمانى كورديان شي وان دووه به لكو په يوه ندييه كى ته واوى به وه وه هه يه كه كرده وهى ده رگاكانى دونيا و ده رگاكانى فيكر و مهنه جه تازه كان بؤ پۆشنبیره كانى ئیستا، بته وئ و نه ته وئ وشه ي تازه و ديړى تازه زمانى نوئ بؤ خوئ هه لده بژيړئ و دروست ده كات. ئاخر تۆ ئیستا ناكري بنووسيت كه فۆكۆ ئه سپى خوئ له بوارى ده سه لاتدا تا وداوه، يان چاو له وه موو تيز و چه مكا ره خنه ييه گرنگانه ي بپۆشيت و له جياتى ئه وه باسى ئاكار و ژيانى تايبه تى بكه يت. ئه گه ر ليړه وه ريگايه كم مابيت بگه ري مه وه بؤ مه سه له ي په يمانى كۆمه لايه تى، ئه وا ده توانم بلیم كه كۆبوونه وهى چه ند پۆشنبيريك له ده وري گۆڤاريك، گۆڤاريك كه به زمانيك ده ویت، جياواز له گۆڤاريكى تر، ئه مه خوئ له خویدا جوړه په يمانى گروپيكه كه هه ولده دات و ئيشيكي زؤرى بؤ ده كات كه بيكا ته په يمانى هه موو كۆمه ل و له م باره دا گۆڤاريكى وه كو ره هه ند ريگايه كى گرنگ و باشى بريووه بؤ كرده وهى ده رگاكان، به ده ر خستنى مهنه جه جياواز ه كانى پاڤه كوردن و ده وله مند كردنى زمانى كوردى، ئه مه ش پيا هه لدان نييه وه ك هه ندي كه س به هه له لى تيد ه گات، به لكو راستييه كه كه ئاشكرايه و له به رده ستدايه . ئاليره وه به جوړيک له جوړه كان وه ك شوړشيكي زمان سه يري ده كه م. به لام بيگومان شوړش به و مانا و پيناسه و پيكا ته سياسي نا، به لكو جوړيک له شوړش كه خاسيه ت و ره هه ندى تايبه تى خوئ هه يه جياواز له شوړشيكي سياسى . شوړشيک بتوانئ ئه و زمانه ئينشائى و لاواز و هه ژاره واز لي به يني ت و ئيش به و مهنه جه تازانه و ئه و ديړه تازانه بكا ت و بتوانئ وه ريان بگيړي ته سه ر زمانى كوردى و له ويوه بيانكا ته زمانى نووسيني پۆشنبيران و كۆمه لگا و مهنه جى خویندننى قوتابخانه و زانكۆكان.

به لام هه موو په يمانيك نابري ته سه ر. ئه م ديړه زؤر له چاره نووسى دلدارييه وه نزيكه . به مانايه كى تر هه موو گروپيک په يمانه كه ي تا سه ر برناكات و پيويستى به هاندر و بارودوخيكى پۆشنبيري قوول و كۆمه لايه تى و

سایکۆلۆژی دەبێ بۆئەوهی له ئاستی پهیمانی گروپیکهوه بیکاته پهیمانیکی کۆمه لایهتی و لهوێوه بیگویتیهوه بۆ بهرهمیکی کۆمه لایهتی. ئەگەر پرونتر بدویم، ئەوا دهتوانم بلایم که دهستهیهک له شاعیران که پهیمانیکی نه بینراو بهیه کتر دهن که بهجۆریک له جۆرهکان دهستکاری زمان بکن له پڕیگای سه رکردنه سهر ریزمان و شیوانندی وهک پاشوپیشت خستنی بکه ریان کردار یان لابرندی ئامرازی پهیوهندی له رسته دا، بیگومان شیعریکی زۆریش له سه رهتای هه شتاکاندا له م بارهیه وه نووسرا و ئیستاش له ملاو ئەولا هه ر دهنوسری، به لام چونکه ئەم تیروانینه هه ر له بنچینه وه هه له بوو، چونکه ئەو شاعیرانه هه ر خولیا ی گۆرانیک بوون به بی تیروانینیکی قوول بۆ زمان و ریزمان، بۆ دنیا و ئەدهب ده بینین له ئاستی پهیمانی گروپیکه وه نهیتوانی بیته پهیمانی کۆمه لایهتی لهوێوه بوونی وهک بهرهمیکی کۆمه لایهتی.

* * * * *

ئهی مه نفا له کوێوه دیت و له کوێی زماندا یه . بیگومان من لیره دا مه نفا به و مانایه به کارناهیتم که دوورییه کی جوگرافی بی . له ناو زمانیشدا مه نفا به س به ته نیا دووری نییه له تابیرکردنه وه ، به لکو مه نفا له هیزانه وه دیت که ده سه لات دروستده کن ، به سه ر هه موو بواره سیاسی و سایکۆلۆژی و په ره ده بی و کۆمه لایه تییه کاندایا زالدیه بن و ده بنه ئەو شیپرهنجه یه کی که چاره سه رکردنی زهحمهت و دژوار ده رکه وی .

بیتهوانایی و دووری له تابیرکردنه وه یان به واتایه کی تر ئەو شته ی که تو ده ته وی بیلیت هیچ وهختی وهکو خوی نییه و ناتوانی و هه میشه به شیک له و فه نتازیا و خه یالانه به بی وتن ده مینه وه ، په یوه ندیه کی ته واوی به بونیادی زمان خویه وه هه یه ، وهک رۆلان بارت ده لێ که زمان به هوی بونیادی تایبه تی خویه وه جۆریک له په یوه ندی به خو نامۆبوون دروستده کات . ئەو پپی وایه که هه موو شته کان پش خویان فۆرمۆله کراون و هیچ وهختی ناتوانین له ده سه لاتی زمان ده ربازین .

وهك له سه ره تاشدا وتم كه دهسه لاتی زمان له ناو وشه كان خو یاندا نین، به لكو له به كار هیئانی وشه كاندایه و لی ره دا وشه كان نابنه ئه و جهنگا وهرانه ی كه هیزیان پییه به لكو له جوړی به كار هیئانی ئه و شانهدایه له ناو رسته كاندا. لی ره وه ئیتر شه ر شه ری رسته كانه، نهك شه ری وشه كان. بو نمونه كاتی یه كی دیت و ره خنه یه کی خوړایی له به ختیار عه لی ده گریټ، ناکریټ ره خنه كه ی له وشه كانی به ختیار بیټ، چونكه كه س ناتوانیت بلیت كه ئه م وشانه كوردی نین و به غه ریب و نامو له قه له می بدن. له تنها دوو وشه ی وهكو «من، پلهنگ» كه هه ردووکیان كوردین، به ختیار دیت و به یهك دیپی كورت، كه له هی كه سی تر ناچیت، ده لی «پلهنگیك له مندایه» دیوانی بو هیمی و ئه سته ركه كان، سالی ۲۰۰۰، لاپه ره، ۲۸. تینه گه یشتن له م جوړه دیوانه خو ی له خویدا ده بیته ئه و مهنفایه ی كه زمان و ئه ده بی كوردی پر كردووه و نووسه ریش لی ره دا ده بیته مهنفی. هه ر ئه م مهنفایه ش بوو وای له گوړانی شاعیر كردووه كه په نا به ریته بهر پیره میرد و نامه ی له م باره یه وه بو بنووسیټ. ئه گه ر گوړان هه سته به و مهنفایه نه كرده یه و خویشی گه ورتین مهنفی سه رده می خو ی نه بوایه هه رگیز شتی وای نه ده كرد و پیویستی پیی نه بوو.

به لام ئه م مهنفایه به هو ی زمانه وه، به هو ی شه ری رسته كانه وه وهك وتم به سه ر زور شویندا بلاوده بیته وه. بو نمونه پیاوه كه، ژنه كه ی ته لاقدا. ئه م رسته یه هه ر به ته نیا رسته یه کی ساده نییه به ماناكانی ریزمان، به لكو رسته یه كه كه مهنفایه کی گه وره و دوزه خپکی كوشنده ی دروست كردووه. ئه مه هیز و حوكمی باوك سالارییه له كو مه لگای ئی مه دا كه به هو ی زمانه وه مهنفا دروسته كات و ئا فره تیش ده بیته مهنفی. یان كه ده لیټ: «پیاوه كه له به خپو كردنی مندالدا، یارمه تی ژنه كه ی ده دا» وهكو ئه وه ی كه مندال له كان به س به ته نیا هی ژنه كه بن. هه رچه نده ژنان خو شیان ئه م رسته یه زور به كار ده هین، به بی ئه وه ی بی ری لی بكه نه وه. له ئاستی سیاسی شدا ئه و رستانه ی كه پر ن له وشه ی وهك «برایه تی و دیمو كراسی، ئی مه شه هیدمان زورتره، بالابه رز به قه در په تی سی داره... هتد» مهنفایه کی گه وره ن له ناو زمانی سیاسیدا.

بەلام وەك ئىمپىرتۆ ئىكۆ دەلى كە «ناكرىت بە ھىز بووترىت، نە ئىتر
ملكەچى تۆ نام»، تەنھا دەكرىت بىر لە تەكنىكىك بكرىتەوہ بۆ راوستاندى.
بەمانايەكى تر لە كۆمەلگايەكى وەك ئەوہى ئىمەدا بەس بەتەنیا ناكرى كە
بلىم بۆ نمونە، با لەمەودوا نەلىن پياوہكە ژنەكەى تەلاقدا، بەلكو بوترىت كە
«ژن و پياوہكە جيابوونەوہ». ھەرچەندە ئەم رستەيەى دوايان زۆر مرۆفانەتر و
جوانترە و بەكارھىنانىشى ھەتا بلى پىويستترە. بەلام بىگومان شتەكە ھەر
وا ئاسان نىيە و ئىشىكى زۆرى دەوى. دەبى ئاگايەكى تەواومان لەو رستانە
بىت كە بەتەنیا رستەيەكى سادە نىن، بەلكو ھەلگى كۆمەلى رەھەندى دىنى و
سۆسىۆلۆژى و ساىكۆلۆژى كۆمەلگاي ئىمەن و ئىشىكى فىكرى واى بۆ بكرىت
بۆ گواستنەوہى ئەم دىرانە لە فەنتازىاي من و تۆوہ بۆ پەيمانى نىوان من و
تۆ. لەو پىوہ بۆ پەيمانى كۆمەلگا، لەدوايشدا بۆ ناو زمانى كوردى و بوونى وەك
بەرھەمىكى كۆمەلایەتى.

شوبات ۲۰۰۱